

БЪЛГАРИСТИКАТА В ХЪРВАТИЯ – МИНАЛО И ПЕРСПЕКТИВИ

Южнославянските езици и литератури се изучават във Философския факултет на Университета в Загреб от самото основаване през 1874 г. в рамките на Катедрата по славянска филология, а по-късно – в Департамента за югославски езици и литератури. Българският език обаче дълго време не е сред изучаваните южнославянски езици. През 1994 г. след основаването на Департамента за кроатистика Департаментът за славянски езици и литератури включва в състава си лекторат по български език и отделни катедри по македонски език и литература, по словенски език и литература, както и катедра по сръбска и черногорска литература. Босненска литература също се преподава в рамките на сравнителните курсове по история на славянските литератури или на други избираеми дисциплини.

До 1996 г. българският език се изучава факултативно въз основа на договор между СУ „Св. Климент Охридски“ и Загребския университет, а с подписването на Програмата за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата между Хърватия и България се откриват официално лекторатите в Загребския и Софийския университет и българският език става самостоятелна дисциплина в славистичните специалности и един от избираемите курсове във факултета.

Първият лектор в Загребския университет от 1996 до 2002 г. е Константин Оруш, който, за съжаление, не е вече между живите. От академичната 1995 – 1996 г. в Департамента за славянски езици и литератури наред с т.нар. едноезикови програми (русистика, полонистика, бохемистика, украинистика и словакистика) се изучават някои общославянски дисциплини, а на студентите се дава възможност да изберат един от южнославянските езици като втора специалност.

През 2003 г. е създаден Департаментът за южнославянски езици и литератури, а южнославистиката се развива вече като самостоятелна специалност с четири равностойни направления – словенски език и литература, сръбски език и сръбска и черногорска литература, български език и литература, македонски език и литература.

С приемането на новите програми през учебната 2005 – 2006 г. за първи път в историята на Загребския университет българистиката е обособена в самостоятелна катедра – създава се Катедрата по български

език и литература, наследник на лектората по български език, литература и култура.

Благодарение на дългогодишните усилия на българската страна, както и на проявеното разбиране и добронамереното отношение към развитието на българистиката от страна на департамента и факултета се разширява и кадровият състав на катедрата. От основаването ѝ като лектори по български език са ангажирани преподаватели от Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“ (2002 – 2006 г. – гл. ас. Татяна Дункова; 2006 – 2009 г. – доц. д-р Димка Савова) и от Филологическия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ (2009 – 2013 г. – доц. д-р Елена Чаушева).

От академичната 2013 – 2014 г. лектор по български език е доц. д-р Пенка Баракова от Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, а от 2015 г. – д-р Евелина Грозданова от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Освен българския лектор, който води голяма част от лекциите и упражненията по български език, години наред лекциите по българска литература бяха поверени на гостуващите преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“ проф. д-р Божидар Кунчев и доц. д-р Катя Станева. Кадровата политика на департамента и катедрата е насочена към създаването на местни млади кадри по български език и литература. В резултат на този стремеж през 2006 г. лекциите по българска литература поема ас. д-р Марияна Бийелич, възпитаничка на катедрата, от 2008 г. като асистент по български език е ангажирана Ана Васунг, също възпитаничка на катедрата.

С въвеждането на Болонската образователна система през 2006 г. се променят същността, структурата и организацията на обучението. То вече е организирано в два етапа – тригодишен бакалавърски и двугодишен магистърски курс на обучение.

Студентите избират два южнославянски езика и литератури. Възможните комбинации са следните: българистика и македонистика, българистика и словенистика; българистика и сърбистика, македонистика и словенистика, македонистика и сърбистика, словенистика и сърбистика. Всяка година около 30 студенти записват български език и литература.

Бакалавърските програми по българистика са разгърнати в шест семестъра с около 450 – 500 часа, като курсът по практически български език включва 300 часа хорариум, а по литература – 120 часа. Има и един задължителен за българистите курс – „Увод в българския език, литература и култура“, който отговаря на българските курсове по линг-

востранознание и се предлага като избираем за всички славистични специалности.

Магистърските програми са четири семестъра, като последният е подготовка и защита на дипломна работа или полагане на държавен изпит.

Програмите включват някои общолитературоведски и общолингвистични лекционни курсове, както и конкретни за всеки от избраните езици задължителни или избираеми дисциплини. Направленията са две: езиково-литературно и литературно-интеркултурно.

Най-добрите студенти, показали трайни интереси и възможности за развитие в областта на българистиката, ежегодно участват в Летните семинари по български език, литература и култура в София и Велико Търново. Реализират се и възможностите за студентски и преподавателски обмен по линия на международните програми СЕЕРУС (София) и „Еразъм“ (София, Пловдив, Велико Търново и Благоевград).

Все пак трябва да посочим някои проблеми:

- голяма част от студентите избират българистиката на случаен принцип – просто не са успели да запишат желаната специалност;
- липса на българско-хърватски речник и учебници и граматика, предназначени за хърватски студенти;
- задължителният хорариум по български език е крайно недостатъчен, за да се постигнат добро езиково образование и преводачески умения;
- ограничения преподавателски състав в катедрата (българския лектор и местните кадри – Марияна Бийелич и Ана Васунг).

В заключение може да кажем, че макар и българистиката в Загреб да е все още млада и с ограничен преподавателски състав, интересът към изучаването на българския език, литература и култура в Загребския университет определено расте. За това недвусмислено говори броят на студентите, предпочитали тази специалност като основна или свободноизбираема. Възпитаниците на Катедрата по български език, литература и култура във Философския факултет на Загребския университет са настоящи и бъдещи посланици на миналото и съвременното на българските културно-исторически традиции в Хърватия.

Ана Васунг